

Samenvatting

April 2025

Handreiking

Verantwoordelijkheids- verdeling bij samenwerking in de gehandicaptenzorg

Samenvatting Handreiking verantwoordelijkheidsverdeling bij samenwerking in de gehandicaptenzorg

De handreiking Verantwoordelijkheidsverdeling bij samenwerking in de gehandicaptenzorg is een herziening van de versie uit 2017. De handreiking biedt zorgorganisaties handvatten en aandachtspunten om de verantwoordelijkheidsverdeling bij samenwerking tussen zorgprofessionals in de gehandicaptenzorg Wet langdurige zorg (Wlz) vast te leggen.

Dit is de samenvatting van de herziene handreiking die op de [website van de VGN](#) staat.

Inhoud van de handreiking

- **Hoofdstuk 1** gaat in op de achtergrond, het doel en de totstandkoming van de handreiking.
- **Hoofdstuk 2** bespreekt de wettelijke regels over en het belang van het vastleggen van afspraken rondom samenwerking en verantwoordelijkheidsverdeling binnen de organisatie.
- **Hoofdstuk 3** gaat dieper in op de rollen die onderscheiden kunnen worden binnen de samenwerking in de gehandicaptenzorg, zoals het aanspreekpunt, de coördinator en de regiebehandelaar.
- In **hoofdstuk 4** staan aandachtspunten voor de samenwerking tussen beroepsmatige en niet-beroepsmatige zorg en taakherschikking.
- In **hoofdstuk 5** staan per functie de belangrijkste bijbehorende taken en verantwoordelijkheden in de samenwerking opgesomd.
- En tot slot gaat **hoofdstuk 6** dieper in op het wettelijk kader rondom de verantwoordelijkheidsverdeling bij samenwerking.
- In **bijlage 1** staan tips over het opstellen van een professioneel statuut.
- Ook hebben we **tips en adviezen** van mensen met een beperking en hun verwanten meegenomen.

Afspraken over de verantwoordelijkheidsverdeling bij samenwerking

Goede zorg en ondersteuning aan mensen met een beperking is persoonsgericht. Vaak zijn daar meerdere zorgprofessionals met verschillende functies bij betrokken. Een effectieve, multidisciplinaire samenwerking tussen zorgprofessionals is cruciaal voor passende zorg en ondersteuning. Hierbij is afstemming en samenwerking met mensen met een beperking, vertegenwoordigers en verwanten essentieel. Daarbij moet het voor iedereen duidelijk zijn wie welke rollen en verantwoordelijkheden heeft.

De zorgaanbieder is op grond van de Wet Kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) verantwoordelijk voor de kwaliteit van de zorg en ondersteuning binnen de organisatie en de inrichting daarvan. Hieronder valt ook de verdeling en toewijzing van verantwoordelijkheden en bevoegdheden aan alle verschillende zorgprofessionals en de in de lijn werkzame medewerkers (management en directie) en het bevorderen en faciliteren van goede samenwerking tussen alle actoren.

Het vastleggen van de afspraken over de samenwerking en verantwoordelijkheden geeft duidelijkheid en vermindert het risico op fouten. Het is aan de zorgorganisatie om hier samen met betrokken zorgprofessionals vorm en inhoud aan te geven. Vaak gebeurt dat in werkprocessen, procesafspraken, functieomschrijvingen en/of in een professioneel statuut. Dit statuut vind je in bijlage I van de [handreiking](#).

Rollen in de samenwerking binnen de gehandicaptenzorg

In de gehandicaptenzorg kunnen betrokken zorgprofessionals verschillende rollen in de samenwerking hebben. Bijvoorbeeld het zijn van een eerste aanspreekpunt voor mensen met een beperking, vertegenwoordigers en verwanten; een coördinator die de zorg en ondersteuning coördineert; en een regiebehandelaar die het totaal aan Wlz-behandeling (Wet Langdurige zorg) regisseert en in nauwe samenwerking met de coördinator het overzicht houdt op het totaal aan zorg en ondersteuning. Het kan zijn dat organisaties meerdere rollen onderscheiden en hiervoor verschillende termen gebruiken.

Aanspreekpunt: de persoon bij wie mensen met een beperking, verwanten en vertegenwoordigers terecht kunnen met al hun vragen over de zorg en ondersteuning. Dit is vaak de persoonlijk begeleider.

Coördinator: is verantwoordelijk voor de afstemming van de zorg en ondersteuning met alle betrokkenen, monitort de ontwikkeling van de persoon met een beperking en stelt zo nodig, maar altijd in samenspraak, de begeleidingsdoelen en afspraken bij. De coördinator heeft een belangrijke signalerende rol naar de betrokken (regie)behandelaar. Vaak is de persoonlijk begeleider ook de coördinator van de dagelijkse zorg en ondersteuning.

Regiebehandelaar: bij mensen met complexe zorg- en ondersteuningsvragen zijn vaak meerdere behandelaren en andere zorgprofessionals betrokken. Goede regievoering is daarbij essentieel. Er kan dan voor gekozen worden om de verantwoordelijkheid voor de regievoering bij één van de betrokken behandelaren te beleggen: de regiebehandelaar.

De regiebehandelaar is verantwoordelijk voor de regie en de samenhang van de behandeling. In de gehandicaptenzorg hoeft de regiebehandelaar niet BIG-geregistreerd te zijn. Het is belangrijk dat de behandelaar bekwaam is en over de juiste competenties beschikt om de rol te kunnen uitvoeren. De regiebehandelaar werkt nauw samen met de coördinator van de zorg en ondersteuning.

Naast bovenstaande rollen gaat de handreiking ook kort in op de rollen die horen bij de uitvoering van de Wet zorg en dwang (Wzd), de zorgverantwoordelijke en de Wzd-functionaris.

Aandachtspunten voor organisaties bij het beleggen van de rollen

Organisaties zijn (binnen de wettelijke kaders) vrij om te bepalen welke rol bij welke professional wordt belegd. Het verschilt per organisatie hoe de rollen belegd worden. Het is daarbij van belang dat deze afspraken zijn vastgelegd in de organisatie en dat in het individuele ondersteunings- en behandelplan staat beschreven wie waarvoor verantwoordelijk is, zodat dat voor alle betrokkenen helder en inzichtelijk is.

Belangrijke aandachtspunten bij de verantwoordelijkheidsverdeling zijn:

- Hoe de verschillende rollen ook zijn belegd, de organisatie moet de zorgprofessionals ondersteunen door scholing, intervisie en werkbegeleiding in de specifieke rollen, zodat zorgprofessionals bekwaam worden en blijven.
- Er kan verschil van inzicht ontstaan tussen diverse betrokkenen over wat goede zorg voor de persoon met een beperking is. Het is voor de duidelijkheid en de (rechts) zekerheid van essentieel belang dat een organisatie vastlegt hoe besluiten worden genomen en wat de escalatieprocedure is.
- In toenemende mate wordt samengewerkt met niet-beroepsmatige zorgverleners. Ook hierbij geldt dat het voor iedereen duidelijk moet zijn wie welke taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden heeft, rekening houdend met de wettelijke kaders.
- Bij taakherschikking moeten de afspraken en verantwoordelijkheden goed worden vastgelegd, helder zijn en gecommuniceerd worden met alle betrokkenen. Ook is het belangrijk om afspraken te maken over de (manier van) evaluatie van de afspraken.

Een hulpmiddel bij het eenduidig beschrijven van de verantwoordelijkheidsverdeling is het professioneel statuut. In bijlage 1 van de [handreiking](#) staan tips over de inhoud, het ontwikkelen en implementeren daarvan.

Bezoekadres

Oudlaan 4
3515 GA Utrecht

Postadres

Postbus 413
3500 AK Utrecht

T 030-273 93 00
E info@vgn.nl